

KONGSVINGER KOMMUNE

INNKALLING FOR FORMANNSKAP

Møtedato: 30.08.2017
Møtested: Formannskapssalen
Møtetid: Kl 15:30

Eventuelle forfall meldes til tlf. 92 24 25 79.

Varamedlemmer møter etter nærmere avtale

SAKLISTE

Sak nr.	Sakstittel
077/17	Godkjenning av møteprotokoll
078/17	Orienteringssaker
079/17	Månedrapporing
080/17	Frivillighet, folkehelse og fysisk aktivitet - tilskudd til opprettelse av regional stilling
081/17	Innføring av bompenger på skogsbilvegnettet til Statskog SF på Varaldskogen gnr. 71 bnr. 1

Kongsvinger, 24.08.2017

SJUR ARNFINN STRAND
Ordfører

SKAL BEHANDLES I Utvalg	Møtedato	Saksnr
Formannskap	30.08.2017	077/17

Saksansv.:	Hilde Th. Sundbye	Arkiv: 17/1846	Arkivsaknr.: K1 - 033
------------	-------------------	-------------------	--------------------------

Godkjenning av møteprotokoll

Vedlegg:

Protokoll - Formannskap - 21.06.2017

Vedlagt møteprotokoll godkjennes.

SKAL BEHANDLES I Utvalg	Møtedato	Saksnr
Formannskap	30.08.2017	078/17

Saksansv.:	Hilde Th. Sundbye	Arkiv: 17/1846	Arkivsaknr.: K1 - 033
------------	-------------------	-------------------	--------------------------

Orienteringssaker

- Digitaliserings- og effektiviseringsprogrammet
- Kongsvinger Montessoriskole SA

SKAL BEHANDLES I Utvalg	Møtedato	Saksnr
Formannskap	30.08.2017	079/17

Saksansv.:	Malin Westby Skoglund	Arkiv: 16/2680	Arkivsaknr.: K1 - 151
------------	-----------------------	-------------------	--------------------------

Månedrapportering

Rådmannens INNSTILLING

Legges frem uten innstilling.

Saksopplysninger:

Saken vil bli presentert i formannskapsmøtet.

SKAL BEHANDLES I Utvalg	Møtedato	Saksnr
Formannskap	21.06.2017	075/17
Formannskap	30.08.2017	080/17

Saksansv.:	Rune Lund	Arkiv:		Arkivsaknr.:
		17/1518		K2 - F03

Frivillighet, folkehelse og fysisk aktivitet - tilskudd til opprettelse av regional stilling

Vedlegg:

Aktivitetsrapport Kongsvingerregionen
Stillingsbeskrivelse Frivillighet, folkehelse og fysisk aktivitet.

Rådmannens INNSTILLING

1. Det opprettes en 100% stilling med fokus på frivillighet, folkehelse og fysisk aktivitet i Kongsvingerregionen.
2. Vertskommuneprinsippet benyttes. Nord-Odal kommune er vertskommune. Fysisk plassering av stillingen er i Regionrådet for Kongsvingerregionens lokaler.
3. Stillingen lyses ut.
4. Regionrådet for Kongsvingerregionen utarbeider en stillingsbeskrivelse.
5. Stillingen finansieres som beskrevet i saksutredningen.

21.06.2017 Formannskap

Formannskapet foreslo:
Saken utsettes.

Votering:

Innstillingen var enstemmig.

FS- 075/17 Vedtak:

Saken utsettes.

Saksopplysninger:

Glåmdal regionråd fattet følgende vedtak i SAK 17/12 – Folkehelse og Idrett i Glåmdal

1. *Glåmdal regionråd deltar i prosjektet «Folkehelse og idrett i Glåmdal» med 1/3 av totalkostnadene basert på ansettelse av 100% prosjektleder over 2 år med start 1. august 2012 og avslutning 31. juli 2014*
2. *Glåmdal regionråd bevilger en tredjedel av kostnadene: kr 105 000 til prosjektet for 2012*
3. *Under forutsetning av at kommunene i Glåmdalsregionen bidrar med kr 30 pr innbygger/pr år til regionrådets aktivitet for årene 2012-2014, legges kr 250 000 (+5 % lønnsøkning pr år) inn i Glåmdal regionråds budsjett for disse årene*
4. *Prosjektansvarlig og formell arbeidsgiver Glåmdal regionråd v/regionkontoret*

Prosjektleder for prosjektet ble engasjert 01.02.13. Prosjektet har ført til tildels betydelig økning i aktivitet i skoler, barnehager og idrettslag i regionen. Den enkelte kommunes idrettsråd har også blitt aktivert gjennom prosjektet. Styringsgruppa for prosjektet har bestått av idrettsrådslederne i regionen, representant fra Hedmark fylkeskommune, organisasjonssjef i Hedmark idrettskrets, representant fra Idrettens Kompetansesenter Innlandet/NIF, regionrådgiver samt leder av innsatsområdet Kompetanse i Strategisk plan for Glåmdal regionråd 2012 – 2015, nå regionrådsleder Lise Selnes.

Prosjektet ble utvidet med to år og skulle avsluttes nå 31.01.17. Prosjektleder har siden august -16 hatt 50% vikariat i Norges idrettsforbund, og har derav hatt 50% stilling i prosjektet. Prosjektperioden ble derfor utvidet til 31.07.17.

«Folkehelse og fysisk aktivitet i Glåmdal» feb 2013 – april 2016

Prosjektet har vært et kompetanseknutepunkt i regionen Glåmdal (7 kommuner). Det har bistått kommunene og den frivillige idretten med idrettsfaglig veiledning. Prosjektet har lagt til rette for at regionens innbyggere får bedre helse og livskvalitet gjennom fysisk aktivitet. Spesielt viktig for prosjektet har arbeidet med barn og unge og kompetansehevende tiltak vært.

Mål:

- Å bidra til gode oppvekstvilkår for barn og unge og bedre helse og livskvalitet gjennom fysisk aktivitet for alle aldersgrupper
- Å fremstå som en sentral og koordinerende kraft i idrett og folkehelsearbeid

Prosjektet eies med 1/3 hver av Glåmdal regionråd, Hedmark fylkeskommune og Norges idrettsforbund. Prosjektleder for prosjektet ble engasjert 01.02.13. Prosjektet har ført til stor aktivitet i skoler, barnehager og idrettslag i regionen. Den enkelte kommunes idrettsråd har også blitt aktivert gjennom prosjektet. Styringsgruppa for prosjektet har bestått av idrettsrådslederne i regionen, representant fra Hedmark fylkeskommune, Org. Sjef i Hedmark idrettskrets, representant fra Idrettens Kompetansesenter Innlandet/NIF, regionrådgiver samt leder av innsatsområdet Kompetanse i Strategisk plan for Glåmdal regionråd 2012 – 2015, nå regionrådsleder Lise Selnes. Prosjektet avsluttes 31.07.17

Prosjektarbeidet

De to første årene ble det arbeidet ut i fra 5 arbeidsområder, barn og unge i bevegelse, anlegg for trim og idrett, kurs/utdanning, ungdoms OL 2016, utstrakt oppsøkende virksomhet. For de to siste prosjektårene ble det gjort noen endringer og prosjektet har nå fire arbeidsområder, barn og unge i bevegelse, kurs/utdanning, ungdomsløftet og utstrakt oppsøkende virksomhet

Prosjektet har i hovedsak jobbet mot kommuner, barnehager, skoler og den frivillige idretten, ved tid har andre oppgaver blitt ivaretatt. 2013 ble i stor grad brukt til å oppsøke kommunene og selge inn prosjektet, alle kommunene har fått samme informasjon og tilbud. Bruken av prosjektet har allikevel variert fra kommune til kommune. Styringsgruppa bestemte i 2014 at prosjektet skulle jobbe og ivareta de bestillingene som kom istedenfor å bruke tid på å selge prosjektet, da dette var mer enn nok til å fylle en 100% stilling.

Aktiviteter i prosjektet.

Antall personer berørt av tiltak/arrangement/foredrag

	2013	2014	2015	2016	SUM
Barn i barnehage alder	48	266	303	247	864
Barn i skolealder	306	693	1131	183	2313
Ungdom (ungdomsskole/videregående)	325	808	783	68	1984
Barnehagepersonell	49	121	88	84	342
Lærere/assistenter	129	161	213	46	549
SFO ansatte	5	12	44	8	69
Idrettspersoner	246	299	140	7	692
Andre voksen personer	99	73	128	98	398
SUM møter/tiltak	1207	2433	2830	741	7211

Status ulike tiltak

Barnehage/skole

	2013	2014	2015	2016 (per 31.4)	Total
Aktiv i barnehagen – kurs for barn og ansatte	2	2	7	2	13
Regional skøytedag - barnehagen		1		1	2
«Skapt for bevegelse» - kurs for barnehageansatte		1	2		3
Foredrag «skapt for bevegelse» - foreldremøter		1	2	1	4
Aktivitetsdag barneskole		1	2		3
«Aktiv på skole» - kurs for elever og ansatte		2			2
«Aktiv skolehverdag» - kurs for ansatte i skolen	1	1	1		3
Livredningskurs – barnehage/barneskole	1	1	2		4
SFO – kompetansehevende tiltak	3	1	3		7
Aktivitetsledere i skolen – kurs for elever		1	9	6	16
Aktivitetsdag ungdomsskole	1		1		2
Foredrag ungdomsskole elever		2			2
Aktivitet videregående skole	2		2		4
Foredrag elever i videregående skole		3			3
Regional aktivitetsdag barneskole		2	1		3
Regionalt kroppsøvingkurs		1	1	2	4
Konferanse for ansatte i barnehage og skole		1			1
SUM	10	21	33	12	76

Idrett

	2013	2014	2015	2016 (per 31.4)	Total
Samarbeid idrett - skole	1	2	1		4
Idrettsarrangement	1	1	1	1	4
Idrettskonferanse	2	3	2		7
Trener kurs	2	1	1		4
Styrearbeid i praksis kurs		2	1		3
Klubbutvikling		2	1		3
Temakveld		1	1		2
Aktivitetscamp			1		1
SUM	6	12	9	1	28

Annet

	2013	2014	2015	2016 (per 31.4)	Total
Friluftsliv	7		7		14
Folkehelsekonferanser	1			1	3
«Skapt for bevegelse» - foredrag for andre frivillige organisasjoner		2		1	3
Regionale arbeidsgrupper	1	1			2
Foredrag for kommunalt ansatte			1		1
Høgskolen i Hedmark - aktivitet				1	1
Kurs utenfor regionen			1	1	2
SUM	9	3	9	4	26

Folkehelse

Folkehelse og fysisk aktivitet er et satsingsområde på både statlig, fylkeskommunalt, regionalt og kommunalt nivå.

Folkehelse har blitt en av vår tids største utfordringer, og en ser at forskjellene i helse mellom ulike sosiale grupper har økt betraktelig. Forskjeller i levevaner blir omtalt som en avgjørende årsak til ulikhetene i helse. I stortingsmelding nr 16, Respekt for et sunnere Norge, Vektlegges derfor betydningen av forebyggende arbeid gjennom å påvirke befolkningens levesett og livsstil

Folkehelsearbeidet handler ifølge St. meld 19 (2014-2015) både om å fremme livskvalitet og trivsel, gjennom deltakelse i sosialt fellesskap som gir tilhørighet og opplevelse av mestring, og om å redusere risiko for sykdom, funksjonsnedsettelse, psykiske og sosiale problemer. Alle barn og unge må gis muligheter til mestring og utvikling. Det omfatter gode levekår, oppvekstforhold som fremmer psykisk helse, muligheter for sunt kosthold og fysisk aktivitet i barnehager og skoler. Grunnlaget for god helse legges tidlig og får betydning gjennom hele livsløpet.

Folkehelseprofil for Kongsvingerregionen

Det meste av folkehelse arbeidet skjer i kommunene og folkehelse profilen gir et godt bilde av hvilke utfordringer vi står ovenfor.

		Norge	Hedmark	Kongsv.	Nord-Odal	Sør-Odal	Eidskog	Grue	Åsnes	Våler
	Innbyggere	5,2	19535 6	17835	5131	7901	6142	4763	7456	3760
Levekår	Vgs eller høyere utdanning, 30 – 39 år	83	79	76	75	74	68	74	75	74
	Lavinntekt, 0 – 17 år	11	13	16	11	11	18	14	15	14
	Barn av enslige forsørgere	15	17	20	18	19	20	20	21	17
	Arbeidsledige, 15 – 29 år	2,7	3,2	4,2	2,9	3,2	4,4	4,4	5,4	3
	Uføretrygdede, 18 – 44 år	2,6	3,5	4,6	4,1	4,4	5,2	3,4	5,1	6,4
Miljø (ung data)	Ensomhet	18	17	-	-	-	-	-	-	16
	Fornøyd med lokalmiljøet	70	66	-	-	-	-	-	-	67
	Medlem i fritidsorganisasjon	63	59	-	-	-	-	-	-	65
Skole	Trives på skolen, 10 kl	85	87	84	83	80	85	90	86	85
	Laveste mestringsnivå i lesing 5. trinn	25	25	25	28	29	42	28	33	35
	Laveste mestringsnivå i regning, 5. trinn	26	25	27	28	33	40	36	35	33
	Frafall i videregående skole	24	24	27	22	30	28	28	29	31
Levevaner	Fysisk inaktive	13	14	-	-	-	-	-	-	15
	Overvekt inkl fedme, 17 år	21	25	27	37	27	30	27	29	32
	Røyking, kvinner	10	15	16	15	18	16	18	23	28

*Alle tall er i prosent

Kilde: Folkehelse profil 2016, folkehelseinstituttet

UngData-undersøkelsen 2010-2015 (se vedlegg)

UngData-undersøkelsen viser mange av utfordringene ungdom i Hedmark, og i Kongsvingerregionen har. Spesielt spørsmålene rundt psykisk helse tydeliggjør ungdom i Kongsvingerregionens utfordringer. For den enkelte kommune, se www.ungdata.no

Fysisk aktivitet

Statens overordnede mål med idrettspolitikken kan sammenfattes i visjonen idrett og fysisk aktivitet for alle. Idrett og fysisk aktivitet for alle innebærer at staten gjennom sin virkemiddelbruk skal legge til rette for at alle som ønsker det skal ha mulighet til å delta i idrett eller drive egenorganisert fysisk aktivitet. Barn og ungdom (6 – 19 år) er de viktigste målgruppene for den statlige idrettspolitikken.

Fysisk aktivitet er kilde til helse og livskvalitet, nødvendig for normal vekst og utvikling hos barn og unge og viktig for å opprettholde god funksjonsevne gjennom hele livet. Fysisk aktivitet er viktig for en god oppvekst og må derfor være en naturlig del av sentrale oppvekstarenaer som barnehage og skole, samtidig som fritidstilbud og nærmiljøer må gi muligheter for både organisert og spontan lek og fysisk utfoldelse (St meld 19, 2014 – 2015)

Fysisk aktivitet i barnehagen

Grunnlaget for sosiale helseforskjeller legges tidlig i livet, og satsing på barn og unge gir stor helsemessig og samfunnsøkonomisk gevinst. Barnehagene utgjør en betydningsfull læringsarena utenfor hjemmet og har en viktig helsefremmende og forebyggende funksjon. Barnehagepersonell er i en unik posisjon til å påvirke barnas vaner, da levevaner etableres tidlig, og barna tilbringer en stor del av hverdagen i barnehagen. Gjennom å fremme fysisk aktivitet, sunt kosthold og helsefremmende vaner blant barn og deres foreldre, øker vi sannsynligheten for varig livsstilsendring i de enkelte familiene.

Grorud bydel i Oslo gjennomførte i perioden 2013 – 2015 et prosjekt i tre av bydelens kommunale barnehager, 92 barn i alderen 3 – 6 år deltok. Målet var å bidra til at barna i barnehagen etablerte gode vaner for kosthold og fysisk aktivitet. Gjennom prosjektet ønsket de å utvikle en metode som var godt egnet til å påvirke rutinene i barnehagene i tillegg til å sikre at disse rutinene forblir en del av den daglige driften i barnehagene.

Ved prosjektstart i 2013 oppfylte kun 16% av barna helsemyndighetenes anbefalinger om minimum en time fysisk aktivitet per dag. 48% var aktive mindre enn en halvtime. Mange barn tok ikke selv initiativ til å være aktive.

Følgende tiltak ble iverksatt:

- Lekende voksne som drar i gang aktivitet
- Utarbeidet et aktivitetshefte på 90 leker
- Utarbeidet egne halvårsplaner for kosthold og månedsplaner for fysisk aktivitet
- Bevisstgjøring i forhold til kosthold og innkjøp
- Bevisstgjøring av foreldre
- Fysiske aktiviteter både inne og ute
- Mer ut av barnehageporten
- Ekstra fokus på kompetanseheving (aktivitetslederkurs og temadager for ansatte)

Ved prosjektslutt i 2015 oppfyller 56% av barna helsemyndighetenes anbefalinger og 11 % er i dag aktive mindre enn en halvtime.

Fysisk aktivitet i skolen

Regjeringen vil ifølge St. meld. Nr 19 (2014 – 2015) legge til rette for at skolen sikrer daglig fysisk aktivitet for elevene og bidra til livslang bevegelseslyst og glede av fysisk aktivitet.

Skolen favner alle barn og unge, og kan derfor gi alle elever muligheter til fysisk aktivitet og bevegelseserfaring, dette vil bidra til å danne grunnlaget for helse og læring.

Det er en positiv sammenheng mellom fysisk aktivitet og kognitiv funksjon hos barn og unge. Kognitive funksjoner har med vår evne til tenkning, intellektuelle og mentale prosesser i hjernen å gjøre. Ny forskning peker på at fysisk aktivitet, god motorikk og fysisk form kan være viktig for elevers kognitive funksjon og læring i skolen. Tiltak med daglig fysisk aktivitet i skolen, som er gjennomført ved Trudvang skole i Sogndal, viser at elevene kommer i bedre fysisk form og får redusert risikoprofil for hjerte- og karsykdommer, og at elevene med størst behov har størst effekt. Videre reduseres konfliktnivået, samtidig som trivselen og det psykososiale læringsmiljøet bedres.

Hedmark fylkeskommune

Hedmark fylkeskommune har som visjon at «Hedmark fylkeskommune er pådriver og lagspiller i samfunnsbyggingen». Det satses på fire områder:

- Kompetanse og næringsutvikling
- Infrastruktur
- Klima, energi og naturressurser
- Attraktivitet

Fysisk aktivitet som en del av forebygging av helseproblemer, gode oppvekstmiljø og tilgang på friluftslivsarealer er påpekt i de nasjonale forventningene. Dette er tema som er ivaretatt gjennom utviklingsområdet attraktivitet.

I plan for fysisk aktivitet (2014 – 2017) satses det på 5 hovedområder

- Generelle satsinger
- Fysisk aktivitet – ungdom
- Idrett
- Friluftsliv
- Anlegg for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv

Frivillighet

Frivilligheten er en avgjørende kraft i samfunnet. Det at folk engasjerer seg og tar ansvar i nærmiljøet bidrar til å bygge fellesskap og redusere ensomhet og utenforskap. Frivilligheten skaper glede, trivsel, tilhørighet og fremmer helse og demokrati. Mennesker som er aktive i frivillige organisasjoner har ifølge St. Meld 19 (2014 – 2015) bedre helse og er mer tilfredse med livet.

Idrettspolitisk dokument (IPD)

Norges Idrettsforbund og olympiske og paralympiske komite (NIF) har utarbeidet et overordnet dokument for 2015 – 2019. Formålet og virksomhetsideen til NIF er å arbeide for at alle mennesker gis mulighet til å utøve idrett ut fra sine ønsker og behov, uten å bli utsatt for usaklig eller uforholdsmessig forskjellsbehandling.

Norsk idrett skal:

- Tilby alle barn et variert aktivitetstilbud tilpasset barnas fysiske utvikling innenfor trygge og stimulerende miljøer

- Ta vare på alle sine medlemmer og legge til rette for idrett og fysisk utfoldelse for alle gjennom hele livet
- Være en ledende toppidrettsnasjon som utvikler en prestasjonskultur innenfor alle særvidretter og gir store opplevelser til det norske folk
- Være en ledende frivillig medlemsorganisasjon som utvikler og fornyer seg i takt med samfunnet for øvrig
- Være en pådriver for idrett og fysisk aktivitet i samfunnet. Det aktivitetstilbudet som gis daglig i hele landet gjennom idrettslagene, er idrettens viktigste bidrag til folkehelsen. Norsk idrett har kompetanse innenfor mange områder, og har mulighet til å være en lokal partner med mange organisasjoner, blant annet skolen, arbeidslivet og friluftslivet.

Hedmark idrettskrets (HIK)

Hedmark Idrettskrets (HIK) har som en av sine strategi-områder å ivareta «Arven etter ungdoms OL». De skal bidra til at ungdom skoleres og stimuleres til å ta oppgaver i idretten. HIK skal stimulere til rekruttering og skolering av ungdom til å delta i klubbaktivitet/frivillig arbeid i idretten.

De skal:

- Videreføre og videreutvikle mentorprosjektet for å engasjere unge ledere
- Ta initiativ til å skape en modell som kan eksporteres til hele landet for hvordan idretten utvikler ungt lederskap, entreprenørskap
- Arrangere en kompetanse samling av og for unge ledere, trenere og arrangører etter ungdoms OL
- Videreføre ressursgruppen unge ledere
- Gjennom klubbutvikling ta kontakt med klubber som har vært representert på Lederkurs for ungdom og/eller har deltatt som frivillig under ungdoms OL
- Benytte «Idrettens tematurne» til å synliggjøre suksessfaktorer med å engasjere unge ledere, trenere og arrangører.

Young Active

Ungdomsløftet er norsk idretts tiårige satsning frem mot 2022, for å rekruttere og beholde flere ungdom i norsk idrett. Målet er at ungdom mellom 13 – 19 år skal være med lengst mulig som aktive, men også i rollen som trenere, ledere, dommere og frivillige med ansvar for ulike oppgaver i klubben.

Ungdom som derimot ikke har som mål om å bli best, men som ønsker å drive med idrett hovedsakelig fordi det er sosialt og gøy, har dessverre ikke et godt nok tilbud slik det er i dag. Ungdommer tilknyttet Nordland idrettskrets startet på bakgrunn av dette opp med Young Active. Ideen var å motivere ungdom i alderen 15 – 19 år til å starte opp selvstyrte treningsgrupper, med et variert aktivitetstilbud, i sine idrettslag. For å skape engasjement ble ungdom skolert til å være ledere og trenere.

En Young Active gruppe er organisert som en «idrettsskole» for ungdom». Hvor målet er å ta vare på de ungdommene som ønsker å drive med idrett på et breddenivå, hvor det sosiale er en viktig del av aktiviteten og der trenerne er unge ledere. Det tilbys et variert aktivitetstilbud, og deltakerne selv er med på å bestemme hva de skal drive med

Økonomi

Prosjektet har til nå vært et samarbeid mellom Hedmark Fylkeskommune, Hedmark Idrettskrets/NIF og Glåmdal regionråd (Regionrådet for Kongsvingerregionen). Ved prosjektstart var det enighet om at hver part skulle bidra med kr 250 000/år, til sammen 750 000/ år. Av ulike årsaker har ikke NIF og HFK bidratt økonomisk som forventet. Av den grunn har Glåmdal regionråd finansiert merparten av stillingen.

Prosjektet har gjennom hele perioden finansiert egen aktivitet ute i kommunene:

	2013	2014	2015	2016	2017
Omsøkte og tildelte prosjektmidler	35750	177500	115000	140000	25000

Framtid

Det er ytret ønske fra blant annet styringsgruppa om at en del av oppgavene skal videreføres etter prosjektslutt. Det ses på mulige løsninger for dette. For å videreføre en stilling som har som hovedoppgave å stimulere til fysisk aktivitet og bidra til arbeid med folkehelse i Kongsvingerregionen er det behov for en grunnfinansiering. Finansieringen kan for eksempel være et spleiselag hvor kommunene bidrar med en sum per innbygger.

Dette kan se slik ut:

Kommune	Ant innbyggere	Ved betaling 5 kr per innbygger	Ved betaling 10 kr per innbygger	Ved betaling 15 kr per innbygger
Eidskog	6 142	30 710	61 420	92 130
Kongsvinger	17 835	89 175	178 350	267 525
Nord-Odal	5 131	25 655	51 310	76 965
Sør-Odal	7 901	39 505	79 010	118 515
Grue	4 763	23 815	47 630	71 445
Åsnes	7 456	37 280	74 560	111 840
SUM		245 940	492 280	738 420

Ved betaling 5 kr per innbygger vil for eksempel Eidskog måtte betale samme sum som de i dag betaler til Trivselsleder programmet for at to barneskoler skal delta. Gjennom stillingen vil de kunne få tilbud om samme type program i tillegg til andre tjenester både til skole og barnehage.

Kostnad for en stilling vil være ca kr 750 000/år, inkl sos. avg. Ved å forutsette at aktiviteter i kommunene i fortsettelsen også finansieres via søknader til eksterne samarbeidspartnere

Forslag til finansiering (kr 10/innbygger).

	2017	2018	2019	2020
Kommunene	205 116	493 000	493 000	493 000
Regionrådet for Kongsvinger- regionen	107 384	257 000	257 000	257 000
Sum	312 500	750 000	750 000	750 000

Vurdering:

Rådmannen opplever at kommunene har fått mye igjen for prosjektet «Folkehelse og idrett i Glåmdal», som regionrådet har gjennomført de siste årene. Behovet for å ha høyt fokus på frivillighet, folkehelse og fysisk aktivitet har ikke blitt mindre, og bør være et område det satses innenfor også i årene fremover.

Rådmannen anbefaler at Kongsvinger kommune går inn for å videreføre arbeidet i samarbeid med de andre kommunene i regionen.

SKAL BEHANDLES I Utvalg	Møtedato	Saksnr
Formannskap	30.08.2017	081/17

Saksansv.:	Per Rudi	Arkiv:		Arkivsaknr.:
		17/66		K2 - Noo

Innføring av bompenger på skogsbilvegnettet til Statskog SF på Varaldskogen gnr. 71 bnr. 1

Vedlegg:

Revidert søknad bompengordning - 402/71/1 Varaldskogen
Kart over skogsbilvegnettet på Varaldskogen med omsøkte parseller for bompenger

Dokumentliste:

Høring bompenger Varaldskogen
Sak 17/66 veibom på Varaldskogen - høringsdokument
Høringsuttalelse til bompenger på Varaldskogen
Høringsuttalelse - bompenger på Varaldskogen
17/00691-1 - EN - Høringsuttalelse til bompenger på Varaldskogen
Ad høringsnotat vedr. bompenger på Varaldskogen - Varaldvegen 290
Høring bompenger Varaldskogen
HØRINGSUTTALELSE TIL BOMPENGER PÅ VARALDSKOGEN
Høringsuttalelse på Statskogs søknad om innføring av bompengordning på Varaldskogen
Høringssvar bompengordning Varaldskogen
Høring på Statskogs søknad om innføring av bompengordning på Varaldskogen
16/1803-15 Presisering angående veier
Svar på henvendelse - Varaldskogen
Kopi: Svar på krav til presisering av hvilke strekninger som inngår i omsøkte bompengordning på Varaldskogen
Krav til presisering av hvilke strekninger som inngår i omsøkte bompengordning på Varaldskogen
Svar til Kongsvinger kommune angående bompenger på Varaldskogen
Purring på manglende svar
Purring på manglende svar
Statskogs søknader om innføring av bompengordning på Varaldskogen
Innføring av bompengavgift Varaldskogen
Tilleggsopplysninger vedr. Statskogs søknad om bompengordning på Varaldskogen
Tilleggsopplysninger vedr. Statskogs søknad om bompengordning på Varaldskogen
Tilleggsopplysninger vedr. Statskogs søknad om bompengordning på Varaldskogen
Purring på svar bompenger Varaldskogen
Søknad bompengordning 402/71/1 Varaldskogen
Revidert søknad bompengordning - 402/71/1 Varaldskogen

Rådmannens INNSTILLING

Kongsvinger kommune godkjenner den reviderte søknaden fra Statskog SF av 06.01.2017 om innføring av bompenggeordning innenfor gnr. 71 bnr. 1 på Varaldskogen som en prøveordning fram til 31.12.2019. De omsøkte satsene er:

Personbil:	kr 30,-
Buss, lastebil, traktor m/henger:	kr 60,-
Moped, motorsykkel:	kr 15,-
Bil m/campingvogn, bobil:	kr 60,-
Sesongkort:	kr 600,-

Prøveordningen godkjennes på følgende vilkår:

1. Bompengesatsene skal gjelde ut prøveperioden.
2. De avgiftsbelagte vegstrekningene skal ha en standard tilsvarende skogsbilvegklasse 3 eller bedre, og vegnettet fremgår av vedlagte kart.
3. Vegparseller i dårlig forfatning eller som ikke er åpne for allmenn ferdsel av andre grunner skal ikke omfattes av bompenggeordningen og må enten bommes eller skiltes deretter.
4. Betalingen skal skje via mobiltelefon uten bruk av fysisk bom.
5. SMS-bomstasjonene skal plasseres som vist på vedlagte kart.
6. Betalingssystemet skal skiltes forsvarlig i terrenget.
7. Ordningen må omfatte alle brukerne av vegnettet. Ev. privatrettslige avtaler om gratis kjøring på vegnettet forventes reforhandlet.
8. Statskog SF skal utøve en viss kontrollvirksomhet. Tilleggsavgiften settes til 10 ganger bomavgiften ved manglende betaling.
9. Bompengene og tilleggsavgiften skal inngå i inntektsgrunnlaget for budsjett/regnskap på det avgiftsbelagte vegnettet og brukes til sommervedlikehold av strekningene.
10. Statskog SF og de øvrige grunneierne må avtale den allmenne bruken vinterstid og finansiering av strøing og snøbrøyting av fellesvegstrekningene.
11. Før prøveperioden utløper skal Statskog SF redegjøre skriftlig til kommunen om erfaringene og økonomien i ordningen og planer for hvordan vegvedlikeholdet skal organiseres og finansieres i fremtiden.

Kommunen henstiller til at Statskog SF før prøveordningen iverksettes drøfter med alle grunneierne innenfor gnr. 71 bnr. 1 om det er hensiktsmessig å etablere et formelt veglag innen rammen av vegloven § 55 som skal stå for drift, vedlikehold og standardheving av hele eller deler av vegnettet på Varaldskogen.

Hvis det etableres et veglag som tilfredsstillende organisasjons- og styringsform for private vegfelleskap vil kommunen yte et driftstilskudd til vedlikeholdet på kr 20 000,- årlig i 5 år.

Vedtaket er gjort i medhold av vegloven § 56 og videre innen rammen av lovens kap. VII om private veier.

Saksopplysninger:

Som dokumentlista viser har saken medført mye korrespondanse før den fremmes til politisk behandling.

Innledning

Statskog SF søkte i mars 2016 om å innføre bompenge for brukere av vegnettet innenfor

gnr. 71 bnr. 1, Varaldskogen. Det ble vist til at selskapet har tilsvarende ordninger på andre store eiendommer i Hedmark, slik som Stensåsen i Løten og Gravberget i Våler. Ettersom søknaden var kortfattet og kommunen har liten erfaring med slike saker, var det innledningsvis behov for utveksling av informasjon. Det var enighet om at søknaden skulle avvente inntil selskapet hadde gjennomført et høringsmøte med de faste brukerne av vegnettet. Det ble holdt på Nesskogen grendehus i Brandval på senhøsten i fjor. Valg av møtested må ta noe av skylda for at frammøte ble begrenset.

I den reviderte og gjeldende søknaden fra januar 2017 har Statskog imøtekommet brukernes innspill om reduserte bompengesatser. Som en prøveordning for det første året foreslås kr 30,- pr. enkelttur med personbil og kr 600,- for sesongkort. De øvrige satsene fremgår av vedlagte søknad. Selskapet har underveis presisert at satsene er begrenset til sommervedlikehold og omfatter ikke vinterbrøytet veg. Betalingen skal skje via mobiltelefon uten bruk av fysisk bom.

Tidligere arbeid med organisering av vegfelleskap på Varaldskogen

Kommunen var involvert i et større utredningsarbeid på Statskogs initiativ i 2001-2002. Arbeidsutvalget var bredt sammensatt, og drøftet flere ulike modeller for bruk, vedlikehold og finansiering av den strekningen som hadde fastboende. Dette var «rundkjøringen» fra krysset ved dagens E16 vest for Femoen, langs østre sjølandet på Møkeren (Sikåvegen), videre langs nordre del av Varaldsjøen til litt sør for Varaldskogen «sentrum» (Varaldvegen), deretter nordover til Viken og fram til E16 øst for Lauvhøgda (Vestre Varaldskogveg). Fra Statskogs grense øst for Dragonmoen utgjør denne fellesvegstrekingen ca. 20 km av det totale skogsbilvegnettet på ca. 60 km. Landbruksforvaltningen v/Halvor Noer var leder for utvalget og dokumentmappa er intakt. Ingen av arbeidsutvalgets løsninger fikk tilslutning hos aktørene; Statskog, de fastboende og kommunen. Utvalget avsluttet sitt arbeid ved å henstille til at Statskog (eier de fleste parsellene 100%) og de fastboende finner en løsning for vegvedlikeholdet.

Vinterens korrespondanse

Etter at den reviderte søknaden forelå har det vært to brevrunder mellom kommunen og selskapet. Den første gjengis i sin helhet i høringsbrevet. Ettersom svaret fortsatt ikke var presist nok på hvilke deler av vegnettet som ønskes avgiftsbelagt ba kommunen om ytterligere presisering i brev av 15. februar. Svaret kom 2. mars. Her vises de ytre startpunktene på kart. Dessuten de vegparsellene inne på skogen som ikke skal være med i ordningen. De fleste av disse har dårlig standard og vil bli skiltet deretter.

Vedlagte kart er en sammenstilling av Statskogs svar gjort av kommunen. Totalt blir det ca. 60 km som vil være tilgjengelig når værforholdene tillater det.

Kommunens egen høringsrunde

Landbruksforvaltningen erfarte at Statskog brukte lite ressurser på å involvere oppsitterne på Varaldskogen. Rådmannen ønsket å være sikker på at alle grunneierne som omsluttet av Varald statskog gnr. 71 bnr. 1 kjente til saken og ble gitt mulighet til å uttale seg før kommunen fatter vedtak. Det er god skikk etter forvaltningsloven 17 første ledd: *Forvaltningsorganet skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes.*

Høringsbrevet ble sendt til alle adresserte eiendommer på Varaldskogen. En grunneiendom får adresse hvis det finnes en bygning der som det «går an å overnatte i». Det ble funnet 55 slike eiendommer i matrikkelen. Disse er fordelt på 8 gårdsbruk, 9 boliger, 34 hytter og 4 andre, hvorav 11 er fastboende husstander. (Saksbehandler er gjort kjent med at 1 hytte ble uteglempt).

Det ble også sendt kopi til fire av de mest sentrale lokale organisasjonene som har interesser i bruken av vegnettet:

- Austmarka historielag
- Austmarka Utvikling

- DNT Finnskogen og Omegn
- Kongsvinger Jeger- og fiskerforening

Det samme gjelder Eidsiva Energi AS og de nærmeste grunneierne utenfor 71/1 på Femoen/Dragonmoen og i nordøst mot Øyermoen.

Høringssvar

Det kom inn 10 svar på høringsbrevet. I tillegg er det arkivert to uttalelser fra tidligere. Dessuten har kommunen fått kopi av en brevveksling mellom en fastboende og Statskog som er relevant å gjengi. Et resymé av uttalelsene følger:

DNT Finnskogen og Omegn v/ Åsmund Skasdammen

Foreningen driver et stort, merket stinett på Varaldskogen i tillegg til hytta på Lebiko. Det fryktes færre fotturister, færre inntekter og dårligere folkehelse. Foreningen har likevel forsonet seg med en form for brukerbetaling, da det er til alles fordel at vegnettet holdes i stand og er åpen for fri ferdsel. Forutsetningen er at forslagetets bompengesatser ikke økes.

Kongsvinger Jeger- og Fiskerforening v/ Martin Almqvist

Foreningen leier Varaldskogen til småviltjakt og fiske og har utført en rekke kultiveringstiltak gjennom årene. Salgsinntektene fra jakt- og fiskekort og utleie av koiene gjør at virksomheten i beste fall går i økonomisk balanse. Det fryktes at bompenger vil gå utover inntjeningen, og ordningen anbefales avslått. Hvis den innføres kreves det at betalte fiske- og jaktkort skal gjelde som gyldig bomavgift. Avslutningsvis kreves at foreningens egenaktivitet med oppsyn og kultivering fritas.

Austmarka Utvikling v/ Aino M. Strandseter Bekken

Dette er et partipolitisk nøytralt samarbeidsorgan for lag, foreninger, næringsvirksomhet og enkeltpersoner i lokalsamfunnet Austmarka. Det uttales særskilt bekymring for de fastboende. At slekt og venner må betale for å komme på besøk oppfattes som en forringelse av livskvaliteten. Servicetilbudet vil kunne påvirkes, slik som helsetjenester, post, utkjøring av dagligvarer og tjenester fra frivillighetssentralen. De private eiendommene kan bli vanskeligere å omsette, samt få redusert verdi. Det minnes om alle turistmålene som vil bli berørt. Det stilles til slutt flere spørsmål som Statskog er nærmest til å svare på.

Skogens Vel v/ Aino Merethe Strandseter Bekken og Anne-Karin Bekken

Nå som maskinene har tatt over i skogbruket er det neppe i Statskogs interesse å ivareta de få fastboende etterkommerne etter skogsarbeiderne som selskapet tidligere var helt avhengig. Det minnes på at Finnskogen er et satsningsområde i rekreasjonsøyemed. Bomringen går på tvers av Statskogs skrevne statutter om utvikling av verdier på fellesskapets grunn.

Samholdet og familietilhørigheten er stor rundt både Varaldsjøen og Møkeren. Å måtte betale for å besøke slekt og venner eller søke skogens ro ved et fiskevann synes urimelig. Det fryktes at bompenginntektene skal gå inn i den store potten og ikke bli øremerket det vegnettet de kommer fra. Ordningen må innrettes slik at alle fastboende på Varaldskogen, langs østsiden av Møkeren og rundt Varaldsjøen blir helt fritatt. Det samme alle arrangement i regi av Skogens Vel, Austmarka Historielag og DNT.

Austmarka Historielag v/ Åge Sørmoen

Laget er bekymret for friluftsfolket og hevder at Varaldskogen er dårlig egnet for innføring av bompenger. Det begrunnes av hensyn til den skogsfinske kulturarven, stinettet og jakt-/fiskeinteressene. Hvis det likevel viser seg at bompenger er eneste måten å finansiere vedlikeholdet på, bør det vurderes om foreninger som Austmarka Historielag, Finnskogen Turistforening og Kongsvinger Jeger- og fiskerforening kan skyte inn et beløp.

Eidsiva Nett AS v/ Ronny Hatterud

Strømnettet på Varaldskogen krever hyppig bruk av vegene til ulike arbeidsoppgaver. Selskapet har gjennom grunneieravtaler fri adgang til vegnettet. Det vil være mest hensiktsmessig at tjenestebilene kan kjøre uten andre bevis enn at det er uniformerte Eidsiva-biler.

Espen Løken, hytteeier nord om Vikar

Av hensyn til dem som oppsøker finnetorpene i området og skal starte vandringer på Finnskogleden anbefales det at bommen settes opp sør for Vikar eller Abborhøgda. Løken mener at bompengesatsene må tilpasses brukernes belastning av vegnettet, med tanke på antall passeringer, bruk gjennom året og kjørt strekning. Spørsmålet om veglag må det være opp til Statskog og de fastboende å avgjøre.

Morten Nystuen, hytteeier nord om Vikar

Da behovet for atkomst til hytta er begrenset til 2 km av totalt 60 km ønskes bommen satt sør for Vikar. Uansett plassering bør sesongkortet gjelde pr. hus/hyttestand (uavhengig av antall biler).

Harald M. Skaare, hytteeier langs Varaldsjøen

Det uttrykkes forståelse for at bompenger innføres, men at ordningen i større grad burde gjenspeile brukshyppigheten (fastboende bruker vegnettet daglig). Sesongsatsen på kr 600,- må ikke øke hemningsløst etter prøveperioden. Skaare ønsker seg en gjestekortløsning inkludert i en noe forhøyet sesongkortpris. Det uttrykkes skepsis til dannelse av et veglag, da interessekonfliktene mellom eier og brukere kan bli store.

Svend Arvid Nilssen, hytteeier i Trosholmvika

Den nye ordningen synes grei, med sesongkort på kr 600,- for hans del.

Tove Embre, eier av Varaldskog Skole (uttalelse sendt inn høst 2016)

Da den gamle skolen ble kjøpt i 2006 var det for å bruke bygningen til kunstutstillinger og konserter. Det har blitt gjort hver sommer siden. Hembre frykter at bompenger vil redusere besøkstallet og være veldig negativt for driften av utstillingslokalet.

Tove Trosholmen, fastboende (uttalelse sendt inn vinter 2017)

For bosatte ved Tråssholmen er det viktig at bomordningen trer i kraft lenger inn på skogen, bortenfor Borthusbrakka. De fastboende vil beholde fri tilgjengelighet for slekt og venner, og det faller urettferdig at besøkende må betale avgift.

Brevveksling mellom Tove Trosholmen og Statskog (mai 2017)

Førstnevnte søker på vegne av 4 husstander og hytteeierne ved Tråssholmen om å få danne et veglag som på helårsbasis skal drifte og vedlikeholde parsellen fra Dragonmoen til Borthus.

Statskog svarer at det er lite hensiktsmessig å stifte en vegforening for å vedlikeholde en liten parsell av et større vegnett. Hvis en vegforening skal dannes bør grunnlaget være hele det aktuelle vegnettet på Varaldskogen, med en andelsfordeling innenfor dette. Svaret avsluttes med at Statskog vil se nærmere på sistnevnte løsning framover.

Lovgrunnlag

I skriftlig materiale om vegloven blir de økonomiske og rettslige interessene i en privat veg delt i tre grupper:

1. Eierne av grunnen som vegen ligger på
2. Eierne av selve veganlegget
3. Vegens brukere

Interessene er sjelden skarpt adskilt. Det vanlige på skogsbilveger i Kongsvinger er at hvert enkelt anlegg forvaltes av en vegforening¹⁾ bestående av dagens eiere av de eiendommene som i sin tid finansierte vegbygget. Når vegen først er bygd blir foreningens viktigste oppgave å vedlikeholde anlegget. Da står fordelingen av kostnadene mellom eierne sentralt. I slike kostnads- eller prosentfordelinger er det lokal tradisjon for at skjønnsvurderingene finner støtte i beregninger av *belastningen* som den enkelte eiers bruk påfører veglegemet. Regnemodellen som oftest har vært i bruk er basert på hvor mye vekt som den enkelte interessent transporterer over anvendt veglengde, dvs. faktorene *tonn/km/år*.

1) er i ferd med å bli erstattet av begrepet «veglag» som ble innført ved veglovens revisjon i 1996

I Kongsvinger hvor tømmerstokken har finansiert det meste av skogsbilvegnettet har skogeierne som oftest størst innflytelse i vegforeningene. Deretter har fastboende større rettigheter og plikter enn hytteeiere og tilfeldige brukere. Hytteeiere har gjerne et fast årlig beløp, og ev. bompenger begrenses til den tilfeldig besøkende.

Utgangspunktet for retten til å kreve bompenger er eiendomsretten til veganlegget.

Bakgrunnen for at Statskog må ha kommunens godkjenning er veglovens bestemmelser om private veger (kapittel VII, paragrafene §§ 53-56). Med visse unntak (bl.a. nyanlegg/ombygging, skogfond, tilskudd og bompenger) har ikke kommunen noen myndighet over driften av private veger. Vegloven definerer private veger som alle veger som ikke er riksveger, fylkesveger eller ordinære kommunale veger. Skogsbilvegene til Statskog er på samme vis som kommuneskogens «private» i veglovens forstand.

Paragrafen om vegeierens rett til å ta bompenger for å ferdes på private veger lyder:

§ 56. Med samtykke frå kommunen kan det krevjast bompengar for ferdsel på privat veg. Kommunen skal òg fastsette storleiken på avgifta og kan sette vilkår om bestemt bruk av avgiftsmidlane.

Kommunen kan òg fastsette at det kan krevjast tilleggsavgift av eigaren til køyretøyet ved unnlatt betaling av bompengar og fastsette storleiken på tilleggsavgifta.

o Endra med lov 1 mars 1996 nr. 11 (ikr. 1 juli 1996)

Etter vegloven § 54 plikter alle brukerne av en privat veg å delta i vedlikeholdet «kvar etter same høvetal²⁾ som gjeld for den bruk han gjer av vegen». Dette hovedprinsippet innebærer at kostnadene skal fordeles forholdsmessig mellom brukerne alt etter hvor omfattende den enkeltes bruk er. For eksempel etter hvor stor avstand man trafikkerer på vegen, eller hvor mange tonn som transporteres. I vegloven følges plikter av rettigheter, og vice versa. I § 55 gis de bruksberettigede hjemmel til å danne veglag for å drifte det løpende vedlikeholdet, ev. bygge om til en bedre standard. Bestemmelsen er deklarasjonsmessig (fravikelig), dvs. at den skal vike for andre avtalte og bindende ordninger.

2) fordelingsbrøken

Vanligvis vil oppsitterne betale vedlikeholdsbidraget som et fast årlig beløp, jf. § 54, og bompengvederlaget vil bare bli krevet av den tilfeldig forbi passerende eller besøkende.

I lovens kommentarutgave (Arnulf og Gauer, Universitetsforlaget, 3. utgave 1998) står det bl.a. følgende om paragrafens første ledd:

Liksom i tidligere friluftslovens § 5 er det et krav i veglovens § 56 om samtykke fra kommunen. Det kan ikke forventes at kommunen skal foreta en omfattende prøving, men at kommunens samtykke først og fremst er en prøving av rimeligheten i å kreve bompenger på denne konkrete vegstrekningen, og størrelsen på bompengene. Realiteten i bestemmelsen innebærer at kommunen kan avslå søknad om bruk av bompenger. Årsakene til dette kan være mange, f.eks. at kommunen yter driftsstøtte for

at vegen nettopp skal være åpen for allmenn ferdsel og integrert i et større trafikksystem, eller at kommunen vurderer bompengene som metode for innkreving av vederlag som lite egnet på denne spesielle vegen. I så fall må vedlikeholdstilskuddet søkes innkassert på annet vis. Kommunens oppgave er begrenset til en passiv søknadsvurdering.

Og videre:

Det kan neppe forventes at kommunen vil engasjere seg dypt i regnskapene for alle privatveger, men at størrelsen av bompenger ved enkeltpassering vil bli vurdert ut ifra at dette er et dekningsbidrag til en drift som har sin vesentlige økonomi dekket opp gjennom faste brukeres årlige tilskudd. Hvis det skulle være snakk om et vegsamband som nettopp finansieres gjennom enkeltpasseringer, som bygging av en bru eller tunnel, eller snarveg mellom to offentlige veger, så er det annerledes. Kommunen kan ikke begrense bomavgiftsatsen med begrunnelse at inntekter ikke skal forutsettes å overstige utgiftene. Det er ikke grunnlag for at kommunen ved sin avgiftsfastsettelse skal utelukke at vegholder beregner seg en profitt, eller et overskudd.

«Bestemt bruk» kan f.eks. gjelde avsetning til et fond for fremtidig utbedring av en bru eller til en omlegging av vegen.

Rådmannen legger til grunn at alle grunneierne innenfor «bomringen» vil kunne ha rettslig klageinteresse. Disse vil få tilsendt utskrift av saken med adgang til å klage på vedtaket dersom de mener seg nok berørt. Da formannskapet skal avgjøre saken i førsteinstans blir kommunestyret klageorgan. Utskrift vil også de lokale organisasjonene få, men her er nok tilknytningsgraden for liten til at klagerett vil kunne bli imøtekommet.

Vurdering:

Søknaden til Statskog har vært krevende å utrede. Landbruksforvaltningen har lang erfaring med utbygging og vedlikehold av skogsbilveger med grunnlag i skogbruksloven, men liten erfaring med vegloven og bompenger på et slikt vegnett med blandet bruk.

Statskog begrunnet på høringsmøtet søknaden med at foretaket ikke lenger kan ta hele belastningen med å vedlikeholde dette omfattende vegnettet for egen regning. Sesongkortet vil dekke sommervedlikehold som skraping og flekkgrusing, men ikke vintervedlikehold som snøbrøyting og strøing. Selskapet opplyste at kostnadene for sommervedlikeholdet på Varaldskogen i fjor lå på 2-300 000 kroner.

Prinsipper for brukerbetaling

I et av vinterens brev stiller kommunen følgende spørsmål til Statskog:

Vil en bompengordning hvor alle brukergrupper likestilles bli rettferdig ?

Svaret lyder:

Det er bruk av veien som sliter på veien. Statskog mener derfor at en ordning der alle bidrar etter bruk, må være den mest rettferdige løsningen. Fastboende og andre som bruker veien mye har mulighet til å kjøpe et rimelig sesongkort til 600,-

Svaret bryter med innarbeida prinsipper rundt brukerfinansiering av private veger. Da det er bruken som sliter på vegen er det inkonsekvent å gi rabatt for økt bruk. Det kan ikke være rettferdig at den som bruker vegen hver 14. dag skal betale like mye som den daglige bruker.

En betalingsordning som fordeler kostnadene likt på alle brukerne - uavhengig av kjørt distanse gjennom året - bryter med fordelingsprinsippet i vegloven.

Omsøkte ordning er derfor ikke rettferdig i juridisk forstand, men så lenge satsene er så lave blir de økonomiske konsekvensene små for alle parter. Utfordringen som Statskog og alle andre brukere må tenke gjennom er hvordan man skal skaffe til veie de midlene som trengs for å opprettholde en akseptabel vegstandard på Varaldskogen i fremtiden. Ettersom realverdien av tømmer har falt betydelig siden skogsbilvegnettet ble utbygd er det naturlig at skogeier vurderer å hente noe av

vedlikeholdsmidlene utenfra næringen, enten fra andre vegbrukere eller offentlige budsjetter.

Høringen

Av de 12 høringsvarene er 6 positive, 5 negative og 1 nøytral. De 4 hytteeierne er positive, men to ønsker unntak for sin del. Av de 5 organisasjonene har DNT forsonet seg, men er bekymret for avgiftssatsenes utvikling. De øvrige er negative på vegne av foreningens interesser. Det foreligger bare en uttalelse fra de fastboende.

De innkomne høringsvarene viser hvor viktig Varaldskogen er for mange menneskers liv og virke. Vegnettet har vært fritt tilgjengelig i alle år, og da blir det å måtte betale uvant. Flere argumenterer med unntak for akkurat deres eiendom eller aktivitet. Eidsiva Nett opplyser at selskapet har sikret seg fri adgang til vegnettet gjennom grunneiervtaler. Med forbehold om at kommunen ikke kjenner avtalene står trolig ikke Eidsiva i noen annen stilling enn alle andre grunneiere innenfor gnr. 71 bnr. 1:

- *en vegrett gir ikke rett til å kjøre gratis*

I høringen kommer avsenderne med en rekke innspill og spørsmål som Statskog må ta stilling til når detaljene skal utformes (gjestekortløsninger, offentlig service etc.). Det frarådes å lage så mange fritak og rabatter at inntektsgrunnet forvitrer.

Innspill til annen organisasjonsform

Med forbehold om at det ligger innenfor privatrettens område legger kommunen til grunn at alle fastboende, eiere av fritidseiendommer og øvrige eiere av fast grunn innenfor gnr. 71 bnr. 1 har vegrett. Grunneiendommer med vegrett står juridisk sett i en helt annen stilling enn brukere uten vegrett. En grunneier som sokner til en veg har langt større økonomiske interesser i at vegnettet ikke forfaller enn den tilfeldig besøkende. Det bør gjenspeiles i ansvar, organisering og finansiering.

Bompenger er lite egnet som felles virkemiddel for de ulike brukergruppene på Varaldskogen. Det er fordi ordningen er beregnet på tilfeldig besøkende og ikke faste brukere. En annen løsning som Statskog som vegeier og de øvrige grunneierne bør vurdere er å etablere et veglag for de vegstrekningene som fungerer som adkomst til bolig-, fritids- og næringseiendommene. Dette utgjør ca. 20 km av ca. 60 km.

Hittil er det i praksis Statskog alene som har utgjort veglaget, i hvert fall for sommervedlikeholdet. Hvis andre rettighetshavere nå ønsker medinnflytelse i sommervedlikeholdet ved å formalisere et felles lag kan neppe Statskog hindre det ved å henvise til historien.

Det blir opp til veglaget å utarbeide en kostnadsfordeling mellom interessentene. Landbruksmyndighetene har tidligere hatt tradisjon for å lage utkast til prosentfordelinger (etter transportert tonnkilometer pr. år). Dette er forslag som lagets besluttede organer kan justere og endre på før vedtak. Hvis laget ikke når fram med minnelige prosesser kan saken fremmes for jordskifteretten, som tar en domsavgjørelse på fordelingsbrøken. Det enkelte medlem i veglaget vil stå solidarisk ansvarlig for sin prosentandel av de faktiske utgiftene. De årlige utleggene vil avhenge av omfanget på vedlikeholdet. Hvis aktiviteten legges på et minimumsnivå vil vegnettet gradvis forfalle. Laget må ledes av et kompetent styre.

Veglaget kan senere søke om innføring av bompenger på den allmenne bruken.

Et veglag vil trolig føre til et bedre samarbeid mellom vegens eier og faste brukere. En ordning som gir lokalmiljøet innsyn og innflytelse vil trolig bli mer respektert og øke betalingsviljen. I skogbruket er det liten tradisjon for å trekke inn fritidsboliger i fordelingsbrøken. Det bør vurderes her da det på Varaldskogen er tre ganger så mange hytter som fastboende. I fremtiden er potensialet for fritidsbebyggelse større enn bosetting. Forutsetningen for å involvere hyttefolket i styre og stell er

at det må fremgå tydelig av lagets vedtekter at vegnettet skal vedlikeholdes slik at skogbrukets transportbehov dekkes (vegkl. 2 og 3)3).

- 3) *vegkl. 3 er standard skogsbilveg som er ikke er bygd for å tåle trafikk i teleløsningen og lange nedbørsperioder
vegkl. 2 er helårsveg uten de begrensningene som gjelder for kl. 3*

Selv om det er mye som taler for å etablere et felles veglag ser kommunen at Varaldskogen er ganske spesiell med en dominerende skogeier som har finansiert det aller meste av vegnettet. Å gi økt medinnflytelse og betalingsplikter til mange små grunneiere med helt andre interesser og ressurser krever at premissene er godt kommunisert og akseptert.

Avslutningsvis

Etter rådmannens oppfatning har Statskog SF en god sak rent juridisk når det gjelder retten til å innføre brukerfinansierte ordninger av vedlikeholdet på dette omfattende bilvegnettet.

På den annen side har kommunen rett til å avslå en bompengoordning som er innrettet slik at den bryter med hovedprinsippet i veglovens § 54 om at kostnadene for vedlikeholdet skal fordeles forholdsmessig etter brukens omfang, som et «høvetal» eller brøk av det hele (f.eks. modellen for tonn/km/år nevnt over).

Når det gjelder de faste brukerne - spesielt fastboende, men også for hytteeierne - er det mest rettferdig at den som har kortest veg betaler minst og den som har lengst veg betaler mest. De som kommer best ut økonomisk av omsøkte ordning i forhold til de lovpålagte pliktene er de fastboende på Varaldskogen.

Selv om rådmannen anser at bompengoordningen er lite egnet til å innkassere vedlikeholdstilskuddet fra så vidt ulike brukergrupper som fastboende, hytteeiere, næringstrafikk, jegere, turgåere og tilfeldig besøkende bør det være i Statskogs og de øvrige grunneiernes egeninteresse å finne en bedre egnet styringsmodell til å finansiere vedlikeholdet på i fremtiden. Det anbefales å vurdere de tradisjonelle løsningene som skogbruket benytter på andelsfordelinger mellom skogbruk og fast bosetting, i dette tilfelle utvidet med fritidsboliger.